

SAU MỘT CHUYẾN ĐI

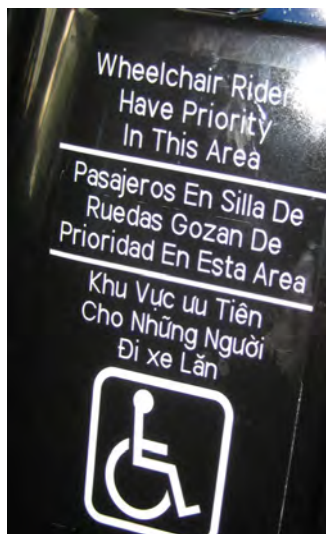
Vũ Sinh Hiên.

Là chuyến đi ra nước ngoài lần đầu tiên của tôi, kể từ ngày 30/04/1975. Cách đây 9 năm, nhân dịp một đoàn hợp xướng ở TP. Hồ Chí Minh được mời sang Thái Lan trình diễn do một nhạc trưởng người Nhật Bản tổ chức, gồm nhiều ban hợp xướng tại các nước Đông Nam Á. Tôi đề nghị ca trưởng cho phép tôi được có mặt trong thành phần các ca viên xuất ngoại, 14 người với tôi là 15 bởi tôi vốn từng là thành viên của ban hợp xướng này từ trước năm 1975. Chúng tôi nhờ một văn phòng dịch vụ lo thủ tục xin cấp phát hộ chiếu cho 15 người. Đến ngày hẹn, 06/11/2002, chúng tôi lên phòng Quản Lý Xuất Nhập Cảnh Công An TP. Hồ Chí Minh để nhận hộ chiếu thì chỉ có 14 người được cấp, riêng tôi được nhân viên của phòng trả lời: “Ông cứ về rồi lãnh đạo sẽ trả lời sau”. Trong suốt 9 năm trời, không một cấp lãnh đạo nào trả lời trả vốn cho tôi. Những hứa hẹn hoặc những lệnh lạc bằng miệng kiểu này để rồi “Non arriver ou” (không đi đến đâu) thì mọi người dân sống ở nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam đều đã quen. Không ai trả lời nhưng có một mẫu tin nhắn gửi vào điện thoại di động của tôi: “Đừng lấy vải thưa che mắt thánh”. “Thánh” nào đây nhỉ? “Thánh” nào mà theo dõi tôi trên từng cây số vậy. “Thánh” nào mà săn sóc con dân trong nước kỹ càng đến thế, nhưng biên giới và hải đảo dần dần rơi vào tay kẻ lạ thì “Thánh” lại không biết. Tôi đành an phận và lâu lâu lại được mời “làm việc” về đủ thứ chuyện liên quan đến những bài viết của tôi, đến những chuyện thuộc phạm vi Giáo Hội Công Giáo có khi xa tít mù khơi tận Thái Hà, Tòa Khâm Sứ. Cách nay đã hai năm, tôi được cán bộ khuyến khích làm đơn xin xuất cảnh lần nữa xem sao. Phần vì chán nản mất hứng, phần vì muốn “kiên trì” chờ đợi câu trả lời của lãnh đạo, tôi không thiết tha gì nữa tới việc xin cấp hộ chiếu. Nhân có một tổ chức từ thiện trụ sở đặt tại Bang California mời tôi sang tham khảo ý kiến về việc thực thi các chương trình của tổ chức này tại Việt Nam, tôi lại muốn thử thời vận xem sao. Tôi và bà xã cùng đến xin cấp hộ chiếu, như một cặp vợ chồng già muốn đi viễn cảnh Phật bên

xứ Chùa Tháp, hoặc thăm thú Vạn Lý Trường Thành nhân thể nhìn rõ mặt kẻ lạ Phương Bắc. Thủ tục đơn giản, phòng đợi lịch sự thoáng mát, cán bộ nói năng lễ phép. Đến ngày hẹn, chỉ có hộ chiếu cho vợ tôi, còn tôi thì không. Tôi yêu cầu được gặp trưởng phòng và khiếu nại. Vị trưởng phòng nhã nhặn mời tôi ngồi chờ trong 40 phút, có lẽ ông đi xác minh từ những phòng ban cấp trên, từ hồ sơ cũ của tôi.... Ông trở ra và (vẫn nhã nhặn) mời tôi tuần tới trở lại lấy hộ chiếu cho riêng tôi.

Cầm tấm hộ chiếu trong tay, tôi nhắn tin cho bầu bạn 4 phương 8 hướng: “Mán.... sắp về thành. Thưa các bạn, Nước Mỹ đã hào phóng cho tôi tạm trú một năm. Sẽ tin các bạn chuyến bay và giờ đến”. (Email VSH ngày 21/05/2011). Tôi được hạnh phúc đón nhận những vòng tay thân ái: “Mừng được tin anh đã có Visa đến Mỹ. Chúng tôi sẽ thay nhau để take care ông Mán. Hy vọng là ông sẽ yêu mến Nước Mỹ hào phóng của chúng tôi.” (email HV 22/05/2011), “Bà con Cali đang đón chờ vị tướng hồi hưu đấy. Sooner the better. Cheers”. (email DTL 22/05/2011) “Rất vui khi được biết là ông sắp ngao du Hoa Kỳ và sự hào phóng của Nước Mỹ. Sẵn lòng góp phần thực hiện mọi yêu cầu của ông. Tôi nghỉ hưu rồi mà”. (email NMD 21/05/2011). “Chùng nào anh sẽ đến Portland? Chúng tôi chuẩn bị tiếp đón anh như một Le Grand Prince”. (Email NKQ 22/05/2011).

Không chần chờ gì nữa, tôi đơn thân lên đường với hành trang tối thiểu, nghèo nàn tối đa, nhưng yên tâm tuyệt đối. Cũng đã từng được đi đó đây, ấy vậy mà trên đường du lịch, tôi cứ ngỡ ra. Được cái là biết đọc tiếng Tây tiếng U, cứ theo bảng chỉ dẫn mà đi. Nhân viên ở các phi trường nước

ngoài rất lịch sự và tận tình chỉ dẫn. Người Việt ở khắp nơi, tha hồ mà lú lo tiếng Mẹ. Nếu ở Quận Cam, Saigon Nhỏ, San Jose, Houston... bạn khỏi cần học tiếng Mỹ. Khắp hang cùng ngõ hẻm đâu đâu cũng có các bảng hiệu Tiếng Việt, trên xe bus thường xuyên ba thứ tiếng: Mỹ, Việt và Tây Ban Nha. Trên máy bay của hãng hàng không Eva của Trung Hoa Đài Loan cô tiếp viên duyên dáng: “Bác để cháu giúp một tay, cháu là người Việt mà!” trước sự ngỡ ngàng của ... ông Mán. Vừa ra khỏi khuôn viên Tòa Bạch Ốc, 2 anh chị chủ một tiệm quà lưu niệm đơn đả mời chào: “Tôi ở đường Trần Hưng Đạo, Chợ Lớn

mà”, làm sao mà từ chối không mua vài món quà cơ chứ. Ở Santa Cruz, sau khi tham quan Mystery Spot, tạt vào một quán ăn Tàu, ông chủ niềm nở: “Bác là người Việt hả? Tôi trước ở Chợ Lớn, đã mấy năm rồi bạn làm ăn không về thăm Saigon. Chắc bác

phải là cán bộ cao cấp lắm mới có tiền đi du lịch như thế này”. Phó thường dân Nam Bộ được gán cho cái mác cán bộ cao cấp, thò tay vào túi đếm mấy đồng xu lẻ, mọi chi phí đã có bầu bạn bao. À ra thế, phải là cán bộ cao cấp mới có tiền đi chơi, người nước ngoài đình ninh như vậy.

Tôi được Tòa Lãnh Sự Hoa Kỳ ở TP. Hồ Chí Minh cấp visa một năm lưu lại Mỹ. Đến phi trường Los Angeles, cảnh sát đóng dấu cho phép 6 tháng. Tôi

đã mua vé khứ hồi trở lại Quê Nhà đúng 2 tháng sau ngày đến. Không tới 5 phút để làm thủ tục nhập cảnh, ngay nơi quầy có ảnh cảnh sát to con, có hàng chữ: “We are the

face of our nation” (Chúng tôi là bộ mặt của Quốc gia chúng tôi). Anh cảnh sát nói với tôi đúng 2 câu: “How are you?” (Ông có khỏe không?) và “Have good day” (Chúc ông một ngày tốt lành). Chúa

Mẹ ơi, cả đời tôi chưa hề được công an cảnh sát chúc một câu như vậy. Có lẽ gặp ngày anh vui tính, anh bỏ qua không khám xét hành lý của vị khách Châu Á có vẻ ngớ ngẩn đã vào tuổi 70 chỉ ghé thăm Đất Nước của anh đúng 2 tháng. Hú vía, một thùng bánh Pía với các loại nhân dị ứng khủng khiếp với hải quan Mỹ: trứng vịt muối, mít bí, hạt dưa... mà một giờ đồng hồ sau đó tôi có thể trao tay cho cô bạn ở Little Saigon nhiều nhưng nhớ hương vị Quê Nhà.

Gọi là làm việc nghiêm túc, tôi chỉ mất 3 ngày ở Quận Cam, rồi lên đường đến những nơi có bầu bạn tiếp đón. Tôi sang Tiểu Bang Nevada chỉ để xem thiên hạ ở Las Vegas đánh bạc như thế nào, không dám đụng vào những chiếc máy đánh bạc lạnh lùng, không dám sà vào các bàn sát phạt đỏ đen căng thẳng, bởi có biết gì đâu và nhất là cái túi lép xẹp. Trở lại Quận Cam, tôi đáp xe đò Hoàng lên Bắc Cali (San Jose), giá vé là 40 đô cho chặng đường 600 km. Cô bán vé người Bình Định khi biết là tôi mới từ Quê Nhà sang, đã hào phóng lấy giá vé 30 đô, bớt cho tôi 10 đô. Từ San Jose, tôi được bạn bè dẫn đi thăm thú San Francisco, Sacramento, Santa Cruz nơi có địa điểm tham quan kỳ lạ: người và nhà cứ nghiêng đi theo lực hút từ trong lòng đất, nước chảy ngược từ chỗ thấp lên chỗ cao, điều làm người dân địa phương hãnh diện bởi họ bảo cái rồn của quả đất là đây. Từ San Jose, tôi đáp xe lửa lên Portland (Tiểu Bang Oregon) rồi lên Seattle (Tiểu Bang Washington). Suốt dọc bờ biển Miền Tây Hoa Kỳ này cây cối xanh mướt, khí hậu ôn hòa. Chả vậy mà ngay tại cửa ngõ vào Thành Phố Sacramento, tôi đọc được hàng chữ: "Welcomes to Sacramento, City of Tree". Còn Seattle được mệnh danh là Thành Phố "Evergreen" (Luôn Luôn Xanh). Từ những bãi biển Laguna, Newport Beach, Huntington Beach, chúng tôi phóng tầm nhìn ra Thái Bình Dương, xa tít, trên 11.000 km, vậy mà chúng tôi vẫn xúc động nói nhỏ với nhau: bờ bên kia là Việt Nam mình đấy. Từ Seattle, tôi vòng xuống 2 Tiểu Bang thuộc vùng Trung Hoa Kỳ: Nebraska (Thành Phố Omaha) và Georgia (Atlanta), cách 2 múi giờ với Miền Tây. Từ miền Trung này, tôi sang thăm Miền Đông, vùng Thủ Đô Hoa Thịnh Đốn và lên New York tham quan Ground Zero, nơi có Tòa Tháp Đôi đã bị Bin Laden đánh xập ngày 11/09/2001, và hòn đảo có tượng Nữ Thần Tự Do, trước khi về lại Nam Cali để trở lại Quê Nhà. Tôi không còn thì giờ xuống Tiểu Bang Texas nơi có đông bạn bè đang chờ đón. Sờ dĩ tôi có thể thực hiện được một cuộc hành trình trong 2 tháng mà nhiều người ở Nước Mỹ đã hai chục năm cũng chưa đi được, đơn giản chỉ vì tôi đi chơi, còn các bạn đi định cư, tức là phải kéo cây để lo cho gia đình, tối tăm mặt mũi với các thứ bill nhận được mỗi tháng, chắt chiu cho tương lai ăn học của cháu con. Hơn tất cả là tôi được

các bạn đưa tay nâng đỡ, trên từng chặng đường. Nếu không có các bạn tôi đã không thực hiện được chuyến đi này. Cũng lại là lời nhắn nhủ: nếu không có đồng bạn bè (đã nghỉ hưu thì càng tốt) thì chả nên... liêu sang Mỹ chơi. Ai đón bạn về nhà tạm trú? Ai đưa bạn đi thăm thú đó đây? Chỉ còn nước ngồi trong nhà, xem tivi chán thì ... đọc kinh, rồi buồn bã đòi về.

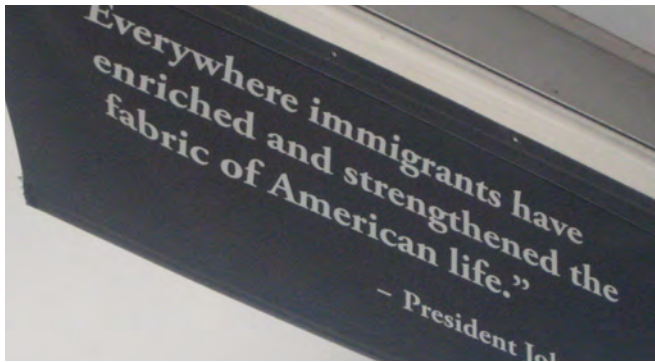
Một cảm tưởng chung sau 2 tháng dừng chân tại gia đình các bạn là các bạn đều thoải mái tận hưởng hạnh phúc do con cháu đem lại, tận hưởng bầu khí tự do dân chủ của quốc gia Hoa Kỳ, nơi đã mở rộng vòng tay đón gia đình các bạn, tận hưởng những tiện nghi xã hội mà các bạn được quyền thụ hưởng sau những đóng góp mà con cái các bạn và chính bản thân các bạn đã và đang đóng góp cho quốc gia này. Tôi vô cùng cảm phục anh bạn đồng môn ở Đại Học Văn Khoa Saigon 50 năm về trước, nay định cư ở Sacramento. Anh tự nhận là không làm được chuyện lớn cho Quốc Gia, Dân Tộc, anh dốc bao công sức cho những chuyện mà anh bảo là nhỏ nhặt, nhưng tôi thấy vĩ đại. Anh thành lập rải rác các tủ sách Tiếng Việt cho các cháu đến đọc những chuyện về Non Nước mình, chuyện Cây Tre Trăm Đốt, chuyện Ăn Khế Trả Vàng, chuyện Một Mẹ Trăm Con..... và anh nói cho các cháu biết về căn Nhà Tổ, xa tí bên kia bờ Thái Bình Dương, hôm nay có lẽ còn khó về vì “Đò dọc quan cấm đò ngang không chèo”, nhưng một mai trời quang mây tạnh, các cháu sẽ về, các cháu phải về mà xem, có Đền Vua Hùng, có Chùa Hương, có Lâu Đài Thành Quách của các vua phong kiến, có đồng bào ta chân lấm tay bùn làm nên hạt gạo..... Anh to con nhất Trảng Văn Khoa chúng tôi thời ấy, như một võ sĩ mà chúng tôi ai cũng phải kiêng nể, vậy mà hôm nay anh nhỏ nhẹ hiền khô. Lam Giang ơi, Tổ Quốc mình nhất định không thể mất đi đâu được.

Cũng có một số người Việt rờ rờ ma giáo trong một Quốc Gia mà xã hội được ổn định và lập trình qua máy tính. Làm chủ 2, 3 tiệm nail, mua 4, 5 căn nhà nhưng để con cháu đứng tên, còn bản thân mình ngửa tay xin trợ cấp xã hội, nhón nhơ lẫn bán trên những xa lộ thành thang và vào nhà thương miễn phí khi ốm đau tận mạng. Bị lật tẩy, bán cả sản nghiệp đi mà không đủ đóng tiền phạt, vào nhà

đá chua xót một đời.
Cũng có những vị
bác sĩ “hợp đồng tác
chiến” với bệnh nhân
ma để bòn mót tiền
của công quỹ.

Trong lúc chờ
chuyến phà chở du
khách sang tham
quan Tượng Nữ

Thần Tự Do, tôi bắt gặp 2 câu nói của 2 vị Tổng Thống lừng danh trong lịch sử Hoa Kỳ. Tổng Thống Benjamin Franklin nói: “ Chỗ nào có tự do, chỗ đó là quê hương tôi” (Where liberty is, there is my country), còn Tổng Thống Kenedy thì nói: “Ồ khắp nơi người nhập cư đều góp phần làm giàu và phong phú chất liệu cho cuộc sống của Hoa Kỳ”

(Everywhere immigrants have enriched and strengthened the fabric of American life.). Nhân dịp cập đến vị Tổng Thống thứ hai này, tôi sực nhớ hôm tối thăm Nghĩa Trang Quốc Gia Arlington, tôi thấy mộ của ông được đặt ở nơi trang trọng nhất của Nghĩa Trang, với một ngọn lửa cháy suốt ngày đêm. Bên cạnh mộ ông là mộ của bà vợ đã tái giá sau ngày ông qua đời, nhưng Người Mỹ rất sòng phẳng ghi trên bia mộ của bà “Jacqueline Bouvier Kennedy Onassis” với cả tên người chồng thứ hai của bà. Người Mỹ đã rất trân trọng vị Tổng Thống lừng danh này trong lịch sử của họ, nhưng riêng tôi, một người Việt Nam, bỗng dung một chút chua xót. Chính vị Tổng Thống này của Hoa Kỳ đã xóa bỏ Nền Đệ Nhất Cộng Hòa của Miền Nam Việt Nam với vị Tổng Thống anh minh Ngô Đình Diệm, khiến từ ngày đó (01/11/1963) Tổ Quốc tôi trầm luân trong lửa đạn. Sở dĩ ông làm vậy là vì quyền lợi của Quốc Gia ông, Nước Mỹ, tôi hiểu điều đó, và ông đã dễ dàng tráo trở, phản phé Đồng Minh Việt Nam.

Đi vậy đấy, thấy nhiều vậy đấy, nhưng thực tình tôi vẫn chưa hiểu Nước Mỹ. Trong thời gian lưu lại Hoa Kỳ, đôi lúc có những nét quen quen, chẳng hạn một buổi tối trung tuần Tháng Bảy, tôi mò truyền hình và bắt gặp chương trình Soccer Night In America, đội Galaxy của Los Angeles mà trong đội hình có chàng cầu thủ người Anh điển trai đã từng ghé qua Saigon, David Beckham. Trò chơi này hợp với tôi hơn, bởi tôi cũng “máu” như nhiều tín đồ Túc Cầu giáo ở bên nhà. Tôi la toáng lên khi Beckham thực hiện một cú phạt

góc tuyệt đẹp vòng vèo, cong cong rồi vào thẳng lưới nâng tỷ số lên 2 – 1 cho đội Galaxy. Nhưng tôi vẫn không hiểu gì về luật lệ của Bóng Chày, của bóng Bâu Dục mà người Mỹ gọi là Football mặc dù chơi bằng tay, ôm banh chạy mà đè lên nhau.

Một cảm tưởng sau cùng là đợi đến ngày Chủ Nghĩa Tư Bản dấy chết và tự đào mồ chôn, e rằng có vẻ hơi lâu đấy. Hoa Kỳ từ ngày thành lập 1776 đến nay chưa hề biết đến đảo chánh, cách mạng lật đổ chính quyền. Hiến Pháp ngày 17/09/1787 quy định Nền Dân Chủ Tư Sản, Chế Độ Cộng Hòa, Chế Độ Liên Bang, Chế Độ Tổng Thống, Tam Quyền Phân Lập, Chính Phủ do dân bầu ra và đã lãnh đạo theo từng giai đoạn của lịch sử. Nước Mỹ đã chiến thắng 2 cuộc Thế Chiến và có thể nói đã chiến thắng luôn cuộc Chiến Tranh Lạnh, họ đã hoàn thành tuyến đường sắt Đông Tây 3.000 km (1863 – 1869) trong bối cảnh cuộc nội chiến Bắc Nam (1861 – 1865), họ đã hoàn thành hệ thống mạng xa lộ cao tốc nối liền các Bang vào Thập niên 50 của Thế kỷ trước, họ đã hoàn thành xa lộ thông tin vào Thập niên 90 làm tăng lên bội phần nguồn tri thức, họ dự tính có xa lộ cao tốc về năng lượng vào năm 2080 với những nhà máy điện trên vũ trụ chuyển tải năng lượng của Mặt Trời về Trái Đất trong khi trữ lượng dầu hỏa của họ còn nguyên xi, người Mỹ đi mua dầu của khắp Thế Giới về xài.

Nhưng thú thật với các bạn, hạnh phúc là tùy cảnh, tùy người, tùy nơi. Tôi không theo kịp nếp sống Mỹ này nữa rồi, nhưng thế nào là kịp với không kịp nhỉ? trong lúc mà mỗi lối sống có một sắc thái riêng của nó. Tôi vẫn thích Quê Nhà: bụi bặm, ồn ào, chật chội, thiếu thốn, ngõ hẹp, phố nhỏ, đung đỉnh, nhưng láng giềng gần gũi, bầu bạn xuề xòa, chỉ cần ỏi nhau một tiếng là có thể “giàn trận” ở cổng xe lửa số 6, một đĩa rựa mặn, một xị Gò Đen, tràng cười bất tận. Hôm ở nhà bạn, Julien oi, phu nhân bạn đã trở tài nấu một nồi phở ngon tuyệt để khoản đãi tôi và các bạn Portland của chúng ta. Tôi đã vô cùng hạnh phúc bung tô phở húp xì xụp trong khi các bạn rất “Tây” với thìa muống và khăn ăn. Tôi lại còn yêu cầu chị Loan viện trợ cho tôi một chén com nguội để trộn vào tô phở. Chắc bạn chưa quên tô phở bà Đậu ở đường Công Lý, 50 năm về trước, cánh sinh viên chúng mình thường ghé mỗi buổi sáng. Một tô phở lịch lãm nhưng khiêm nhường thì làm sao cho tuổi 20 sống trọn vẹn buổi sáng ở giảng đường Văn Khoa cơ chứ? Bà Đậu thường hào phóng xếp một dĩa tô com nguội (thực ra bà mới thổi lúc sáng) cho cánh sinh viên và giới lao động nghèo được thoải mái “hưởng theo nhu cầu”. Tôi đã ăn tô phở ở nhà bạn với tất cả kỷ niệm dẫu yêu này. Cũng như các bạn ở Miền Đông Hoa Kỳ có cây

xanh mướt, nóng cũng nóng dữ mà lạnh cũng lạnh nhiều, các bạn có đủ 4 mùa Xuân, Hạ, Thu, Đông, các bạn chê bờ Tây xô bồ chật chội, nhưng chiều chiều giữa lúc bên Đông các bạn còn đang hùng hực nắng hè, thì ở California đã mát mẻ dịu dịu cứ như Bảo Lộc của Quê Minh ấy. Saigon của tôi oi ả đấy, nhưng chỉ cần một trận mưa là dịu ngay, nhất là có tà áo lụa Hà Đông khiến anh đi mà chột mát, chứ không có các ông các bà quá khổ như ở bên Mỹ, vòng số 2 núng nính đang là một vấn nạn xã hội của Hoa Kỳ.

Trên đường về Quê Nhà, vẫn Hăng Hàng Không Eva, vẫn chiếc màn hình nho nhỏ khổ giấy A5 trước mặt, cái ban công hình chữ S quay ra Biển Đông của quê tôi hiện rõ nét trên bản đồ Châu Á, cái ban công đã từng đón chào những bước chân Thừa Sai từ gần 500 năm trước để đem Tin Mừng vào Đại Việt. Khi bay trên bầu trời Thái Bình Dương, cả khối Châu Á hiện trên màn hình. Từ trên cao phía Bắc Á, núi đồi khô cằn chập trùng, chen chúc những dân tộc vốn không mấy thiện cảm với tộc Hán. Họ đang ngậm đắng nuốt cay đóng vai “Khu Tự Trị” để được yên thân. Chi còn phía biển Phương Nam mà họ gọi là Nam Hải, mà chúng ta gọi là Biển Đông, nhưng lại chẳng của riêng ai mà là của cả một tập thể Đông Nam Á chung sống từ ngàn xưa. Ấy vậy mà họ hung hãn tuyên bố, hùng hổ uy hiếp các làng giềng hiền hòa, đúng theo phong cách Đại Hán của cha ông họ truyền lại. Phải chi có một lời nói cho phải phép, một chút lịch sự tối thiểu của xã hội văn minh hôm nay. Đằng này họ lại tung “tàu lạ” khuấy động cả Biển Đông. Nói cho cùng, cũng phần nào tại lũ âm binh trong nhà, ngồi xồm trên Quê Hương và Đồng Bào, miễn sao có lợi cho bản thân và duy trì quyền lợi của một tập thể đã xé chiều cả về lý thuyết lỗi thời và thực tế vô duyên trong xã hội loài người hôm nay.

CHUYỆN NHÀ ĐẠO TRONG CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT Ở MỸ

Lang thang trên đất Mỹ 2 tháng, tôi tá túc tại gia đình các bạn hữu mở rộng vòng tay đón tôi, thuộc đủ các tôn giáo. Có anh bạn vốn Bắc Kỳ di cư Công giáo gốc như tôi, vậy mà tình queo: “hôm nay tao đi lễ với mày. Đã lâu rồi tao không đến nhà thờ, mà hễ có đi lễ thì tao cũng chọn nhà thờ Mỹ, nhẹ nhàng êm ả và giản đơn hơn nhà thờ lễ Việt, kinh hạt rền rang quá”. Một anh bạn Phật giáo nhiệt thành, sáng sáng anh kính cẩn thay mấy chung nước trên bàn thờ tổ tiên và dâng hương niệm Phật. Ấy vậy mà anh thoải mái để các con anh nhập đạo Công Giáo khi chúng kết hôn. Cô con dâu vui vẻ khoe với tôi: “tối nào cháu cũng đọc kinh với nhà cháu và hai con, lần một chục hạt bác ạ”. Cô cháu dâu trân trọng nhận món quà tôi đem sang từ Việt Nam: một chuỗi hạt bằng gỗ mua tại nhà sách Dòng Chúa Cứu Thế đường Kỳ Đồng. Một gia đình khác bạn tôi gốc Huế rất sùng đạo Phật như bao gia đình đất Thần Kinh, nhưng nhân một chuyến về thăm Quê Nhà, cậu con trai độc nhất lại kết duyên với một cô gái đạo dòng Bùi Chu, Phát Diệm Bắc Kỳ di cư, đạo ai nấy giữ, và cô cháu gái cũng thành thật khai báo với tôi: “khi mới sang, cháu đi lễ chuyên cần, chính chồng cháu và bố mẹ cháu khuyến khích mỗi sáng Chúa Nhật. Từ ngày có cháu bé, cháu bận bịu quá, ít khi đến nhà thờ. Hôm nay Chúa Nhật, bác cháu mình đi lễ nhé”. Thế nhưng gia đình anh bạn mà tôi tá túc lâu nhất ở Nam Cali thì chị vợ sáng nào cũng dậy thật sớm, xỏ đôi giày thể thao vào chân và băng qua một công viên nhỏ để đến nhà thờ Saint John The Baptist, có cha phó người Việt Nam, cha Anrê Trần Quang Tuệ cử hành lễ Tiếng Việt vào các ngày lễ Chúa Nhật. Thường ngày có cử hành các giờ kinh Phụng Vụ lúc 6g sáng và 5g chiều, lần chuỗi Mân Côi lúc 7g30 bằng tiếng Việt. Trong Thánh Lễ với khoảng 100 giáo dân tôi đếm được khoảng 50 giáo dân Việt Nam mặc dù vị linh mục cử hành Thánh Lễ bằng tiếng Mỹ, nhưng các kinh “xin Chúa thương xót, Thánh Thánh Thánh và lạy Chiên Thiên Chúa” thì lại được đọc bằng tiếng Latin để hòa đồng sắc tộc. Cho dù đang là mùa hè nhưng ở Nam Cali buổi sáng cứ như ở Bão Lộc ấy. Tung chăn ra khỏi giường sáng sớm là một hy sinh vĩ đại, anh bạn tôi (và cả tôi nữa) không mấy khi chọn giải pháp vĩ đại này và thường lễ ở nhà thờ “Xóm Chiếu”, đến lúc chị vợ đi lễ về cũng là lúc chúng tôi đang nhâm nhi tách cà phê đầy sáng khoái. Cũng có lúc tôi theo chị bạn đi lễ, lễ tiếng Mỹ bởi đây là một giáo xứ Mỹ, nhưng tín hữu thì gồm nhiều sắc tộc.

Lúc trao Mình Thánh cho chúng tôi, đối với tín hữu Mỹ hoặc Mễ vị linh mục nói gì tôi không hiểu, nhưng khi trao cho một tín hữu Việt Nam như tôi, ông rành rẽ : “Mình Thánh Chúa Kitô”, chứ không lạnh lùng trao và lặng lẽ nhận như ở nhiều nơi.

Khi đến Tiểu Bang Florida, một tiểu bang mạnh về du lịch, tại Thành Phố Jacksonville, tôi dự thánh lễ Chúa Nhật do một linh mục Việt Nam cử hành bằng tiếng Mỹ. Linh mục là bào đệ của một linh mục nổi tiếng ở Việt Nam mà tôi được hân hạnh quen biết. Khi chúc bình an cho nhau, mọi người niềm nở bắt tay người bên cạnh và còn thêm nơi ở của mình: “John, from California” “Jack, from Virginia” để tiện bề chào hỏi nhau, bởi hầu hết là khách du lịch đến từ tứ xứ. Thấy vậy tôi cũng đồng dạc: “Hiên, from Việt Nam”, mọi người ồ lên một tiếng và chìa tay về phía tôi: “Vây hả, xin chào mừng ông”.

Trong thời gian lưu tại San Jose, anh bạn tôi là một tay đạo đức có hạng, tôi bị cuốn theo những sinh hoạt đạo hạnh của gia đình anh và của riêng anh. Buổi chiều ngày 13/06/2011, tôi đang thơ thẩn trước cửa nhà anh, thuộc giáo xứ Thánh Maria Goretti, thì bỗng thấy một chiếc xe màu trắng chạy tới và đậu trước cửa ngôi nhà đối diện ở bên kia đường, ngôi nhà có tượng Đức Mẹ Lavang trước cổng. Từ trên xe, bốn tà áo dài trắng thướt tha bước xuống và tíu tít vào trong nhà. Một lúc sau lại thấy có 5 tà áo trắng, 4 tà áo lúc nãy và thêm tà áo chị chủ nhà từ trong nhà bước ra ríu rít lên xe và vội vàng phóng nhanh về hướng nhà thờ. Anh bạn tôi từ trong nhà bước ra, trân trọng mà hài hước: “Ấy! Toàn là các mẹ thuộc giáo xứ Trung Chánh cả đây. Các mẹ rủ nhau đi rước kiệu Đức Mẹ Fatima. Tôi ngăn tò te, nghề của Trung Chánh là dệt vải, may gia công quần áo, mũ nón, vậy mà sang Mỹ các chị lái xe hơi vun vút không thua gì nam giới. Anh bạn tôi cũng thông báo là

chiều nay tại Nhà Thờ Nữ Vương Hòa Bình (Our Lady of Peace) sẽ có giờ Châu Thánh Thể từ 8g đến 9g dành cho Cộng Đoàn người Việt Nam. Sau giờ châu là bữa Agape đơn giản, có bánh

khoai mì, bột nhập khẩu từ Việt Nam, chỉ cần thêm nước thêm đường rồi đút vào lò. Hầu hết các nhà thờ trong vùng San Jose đều có phòng Châu Thánh Thể 24/24. Đọc trong số đăng ký châu, tôi thấy có tín hữu tan ca lúc 2g đêm, họ đăng ký châu từ 3 giờ đến 4 giờ sau đó mới lái xe về nhà nghỉ ngơi.

Mới cách đây 2 ngày vào lúc 10g sáng thứ Bảy, ngày 11/06/2011 có lễ Tấn Phong Linh Mục cho 6 vị tân chức mà 4 vị là người Việt Nam tại Nhà Thờ Saint Columban do Đức Giám Mục Tod David Brown, Giám Mục Giáo Phận Orange chủ tế cùng với 2 vị Giám Mục phụ phong và khoảng gần 300 linh mục trong Giáo Phận. Trong số 4 vị linh mục người Việt, có cha Quân Đình Trần vốn tốt nghiệp ngành Luật tại Đại Học Luật danh tiếng Pepperdive University và hiện đang làm Phó Biện Lý tòa án Quận Cam từ 9 năm nay. Còn tại Nhà Thờ Saint Patrick, chúng tôi đọc được trên bảng ghi giờ lễ vào 2 ngày cuối tuần: Thứ Bảy: 1 lễ tiếng Mỹ, 2 lễ tiếng Việt. Chúa Nhật: 1 lễ tiếng Mỹ, 2 lễ tiếng Tây Ban Nha và 4 lễ tiếng Việt.

Hình như chỗ nào có cộng đồng người Việt đông đảo thì chỗ đó sinh hoạt đạo đức sấm uất, được các Đấng Bản Quyền tận tình nâng đỡ. Các giáo hữu Việt Nam cũng luôn tỏ ra sốt sắng với việc Nhà Chúa, mau mắn đóng góp và vâng lời các Đấng, các Bậc. Ở Thủ Phủ Lincoln của Tiểu Bang Nebraska có giáo xứ Khiết Tâm Mẹ, với linh mục chính xứ là Jim Ngô Hoàng Khôi mà hôm tôi dự lễ ngày 02/07/2011 cũng là thánh lễ ông bàn giao chức vụ cho vị tân chính xứ, cha Hilario Nguyễn Hải Khánh. Thánh lễ hôm ấy có một cụ ông thượng thọ 90 tuổi, cụ mặc áo gấm đỏ, 2 cụ bà một cụ 90 và một cụ 80. Đọc trong bản tin của giáo xứ, tôi thấy giáo xứ được chia thành 4 giáo khu: Giuse, Tử Đạo, Phêrô, Thánh Tâm, và đầy đủ các hội đoàn: Đạo Binh Xanh, Gia Đình Phan Sinh, Hội Các Bà Mẹ Công Giáo, Hội Gia Trưởng

Cái lòng đạo của các tín hữu thường thường bậc trung thì ở bên Mỹ hay ở Việt Nam cũng đều na ná giống nhau cả. Mến Chúa và yêu các Đấng, các

Bậc (không phải là yêu người theo diện rộng và phổ quát đâu nhé), vẫn là tiêu chí hàng đầu. Tôi xin miễn bàn về chuyện mến Chúa, mến sao cho đủ cho vừa, chỉ có Chúa biết và đánh giá từng người theo khả năng và hoàn cảnh. Nhưng chuyện yêu các Đấng, các Bậc thì thường diễn ra muôn hình vạn trạng. Các bà đạo đức thậm thụt cả tờ trăm đô la cho các cha “để cha đỡ xăng” khiến cậu con đứng bên tiếc hùi hụi: “đỡ xăng gì mà nhiều thế”. Trong khi các cha sở người Mỹ lãnh lương 1.400 đô la một tháng chưa kể phải đóng thuế thu nhập. Sau một cuộc trao đổi giữa các giáo dân có đôi chút hiểu biết về hiện tình Giáo Hội, về lối sống của một số Đấng, Bậc, các bà đạo đức cứ liên tục nhắc nhở: “nói là nói cho vui vậy thôi đấy nhé, đừng có mà viết báo bêu rếu làm ố danh sự đạo”, vừa nói vừa lườm nguýt cánh đàn ông không mấy dễ bảo. Giáo dân bên Mỹ rất thông thạo tin tức về Giáo Hội ở Quê Nhà, ngay cả chuyện cái phòng tắm của một linh mục chính xứ hơi bị cao cấp trên mức bình thường ngay giữa Saigon cũng được các bà bàn tán, nhưng thuận tụy bàn tán mà không lớn tiếng phản đối chỉ trích các Đấng.

Tôi có cảm tưởng là cái thế hệ thứ nhất có Đạo định cư tại Hoa Kỳ một mai về châu Chúa rồi thì các thế hệ kế tiếp không chắc có được lòng “sốt mến” như các ông các bà của chúng. Hôm nay bà nội còn đầy quyền uy, ngày hè các cháu nghỉ học, bà đánh thức các cháu dậy và bắt đọc đủ thứ kinh: Kinh Ăn Năn Tội (tội nghiệp các cháu, tội đâu mà lắm thế cơ chứ), Kinh Tin, Cậy, Mến, Kinh Lòng Thương Xót Chúa (mà chính tôi cũng chưa nghe bao giờ), Kinh Lạy Cha, 3 Kinh Kính Mừng, Kinh Sáng Danh và Kinh Cám On. Từ trong nước ra và cũng đã có cháu nội ngoại, tôi hoa mắt nhìn các cháu, bởi chỉ vài phút sau, 1 cháu hỏi “ông Việt Nam” (tên chúng đặt cho tôi để làm đối tác với ông nội của chúng): “Ông ơi, thứ chín chớ muốn vợ chồng người là gì hả ông?”. Các Đấng Bản Quyền nên để tâm cập nhật các phương pháp dạy giáo lý, sửa đổi các bản kinh đã lỗi thời hơn là xây dựng các Trung Tâm Yến Tiệc hoành tráng.

Ngoài việc đi lễ đi châu, anh bạn San Jose còn cho tôi tham dự các buổi sinh hoạt của phong trào Cursillo. Phong trào này phát triển mạnh, sinh hoạt tưng bừng và đều đặn, đóng góp cho các giáo xứ những thừa tác viên nhiệt thành, những cộng tác viên đắc lực cho các linh mục chính xứ trong việc quản trị giáo xứ. Tôi đến Nam Cali trưa Thứ Bảy 28/05/2011 thì sáng Chúa Nhật hôm sau tôi được dự một buổi sinh hoạt chia sẻ Lời Chúa của một nhóm anh em trí thức. Nhóm anh em này cứ mỗi sáng Chúa Nhật lại họp nhau ở tòa soạn nguyệt san Diễn Đàn Giáo Dân để nghe Tin Mừng và chia sẻ cho nhau

những cảm nghĩ của mình. Sau buổi nhóm họp là một tách cà phê, một đĩa xôi trước lúc chia tay.

Cũng thời gian này, tôi được biết các trí thức Công Giáo từ khắp các Tiểu Bang Hoa Kỳ và khắp nơi trên Thế Giới về Tòa Soạn Diễn Đàn Giáo Dân để tổ chức cuộc "Hội Ngộ Dân Chúa Hải Ngoại 2011" nhân dịp kỷ niệm 10 năm ngày thành lập Nguyệt San này. Tôi được mời tham dự như một quan sát viên. Cuộc hội ngộ diễn ra trong 3 ngày: 3, 4 và 5/06/2011. Thực ra các buổi thảo luận chỉ được tập trung trong ngày thứ Bảy 04/06 về hiện tình Giáo Hội và Quê Hương Việt Nam, về phong trào công lý và hòa bình ở Hải Ngoại nhằm yểm trợ Quê Nhà. Buổi chiều thứ Sáu là thánh lễ khai mạc do linh mục Văn Chi đến từ Úc Châu và buổi đúc kết cuộc Hội Ngộ được tổ chức vào sáng Chúa Nhật tại Trung Tâm Công Giáo Việt Nam, Giáo Phận Orange, dưới quyền chủ tọa của Đức Giám Mục Mai Thanh Lương, Giám Mục Phó Giáo Phận.

Nhóm các vị trí thức Công Giáo này thường bị gán cho cái "mác" chống Chúa chống cha. Trong những ngày ở Nam Cali, tôi nhận thấy họ sống đạo nghiêm túc, sâu sắc và chuyên cần. Họ ngồi lại bên nhau để chia sẻ Lời Chúa vào mỗi sáng Chúa Nhật là điều mà nhiều tín hữu "đạo gốc" không mấy ai làm được. Nhóm luôn luôn được cha linh hướng, cha Cao Phương Kỳ, dẫn đường chỉ lối về lòng đạo. Lần đầu tiên gặp ngài, tôi nhận thấy ngay đây là vị linh mục cao niên, dáng người khắc khổ trong một xã hội thừa mứa sung túc, điềm đằm trong lời nói và cử chỉ. Bản thân các thành viên của nhóm tôi

nhận thấy có những người dành trọn bận rộn cho việc Nhà Chúa, cho các công tác từ thiện ở Quê Nhà. Không thể nói là họ “chống Chúa”. Còn “chống cha”, phải hỏi là loại “cha” nào? Vẫn có nhiều, rất nhiều cha sát cánh với họ để phụng sự Thiên Chúa, phục vụ Quê Hương và Giáo Hội. Những loại “cha” xa rời, lạnh nhạt và quan cách với cộng đoàn, những “cha” đặt nặng việc kinh tài hơn mục vụ, sẵn lòng đứng ở cuối nhà thờ sau Thánh Lễ với phẩm phục tề chỉnh để nhận những đồng đô la của bốn đạo, hình ảnh vô cùng gai mắt đối với giáo dân còn chút tự trọng.... thì họ chống là phải. Việc quyên tiền phải dành cho các nhân vật, các tổ chức đứng ra mời các Đấng sang Mỹ làm mục vụ, không được để các ngài trực tiếp “cử hành” loại “mục vụ xin tiền” này (từ được dùng do Đức Cố Giám Mục Nguyễn Quang Tuyền, nguyên Giám Mục Giáo Phận Bắc Ninh).

60 vị trí thức Công Giáo từ khắp nơi trên Thế giới (bằng 1/5 số tham dự viên Đại Hội Dân Chúa ở Quê Nhà) ngồi lại với nhau để ưu tư về chuyện Giáo Hội và Đất Nước, âu cũng là điều đáng trân trọng lắm thay. Họ không đến đông đảo chỉ để vỗ tay và chụp hình với các Bậc Vị Vọng.

Chuyện nhà đạo trong các cộng đồng người Việt ở Hoa Kỳ có kể hoài cũng không hết. Tuy nguội lạnh khô khan, trong 2 tháng lưu lại trên đất Mỹ, tôi tham dự các thánh lễ tại rất nhiều nhà thờ trong nhiều Tiểu Bang. Tôi bác bỏ hoàn toàn những luận điệu chê bai trách móc của giáo hữu bên nhà đối với bà con bên Mỹ, hoặc ngược lại. Tất cả bên nhà cũng như bên Mỹ đều tùy quan niệm, hoàn cảnh và cố gắng của mỗi người trong việc sống đạo. Hoàn cảnh nào cũng có thể tự tạo cho mình một lối sống đạo phù hợp, còn Chúa thì nhân từ vô cùng. Tôi đề nghị với cô cháu làm dâu trong gia đình anh bạn Phật giáo rất phóng khoáng và quảng đại của tôi là, nếu vì quá bận bịu với công việc và con nhỏ, “mỗi sáng hoặc tối, cháu dành một phút cho Chúa, cháu cầm tràng chuỗi này trong tay và đọc một Kinh Lạy Cha, đứng một kinh thôi, rồi mọi sự để Chúa an bài”.

Ở Quê Nhà cũng như ở bên Mỹ, con nhà có đạo cứ sống hết khả năng của mình, còn có Chúa nâng đỡ trong mọi hoàn cảnh.

HÌNH NHƯ LÀ TÔI ĐÃ THẤY THẤP THOÁNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI ĐÍCH THỰC Ở MỸ

Cô cháu gái gọi tôi bằng bác đang học lớp 9 cho tôi biết là ngay từ khi ở Lớp 1, sáng sáng các học sinh Hoa Kỳ đều nghiêm trang đọc lời tâm niệm dưới sân cò: “Tôi cam kết trung thành với Quốc Kỳ của Hiệp Chúng Quốc

Hoa Kỳ và với Nền Cộng Hòa mà Hoa Kỳ thể hiện: một Quốc Gia dưới sự chở che của Thượng Đế, bất khả phân chia, tự do và công lý cho mọi người. (I pledge allegiance to the flag of the United States of America and to the Republic for which it stands: one nation under God, indivisible and liberty and justice for all). Các cháu được học về lịch sử của Đất Nước ngay cả những nơi không ai ngờ, không cần phải là một lớp học nghiêm túc, mà là ở trạm nghỉ chân Số 9 ở Turner County, Quận cuối cùng của Bang Georgia trước khi sang Bang Florida, một tấm bảng đồng ghi công các công dân Georgia đã hy sinh trong các cuộc chiến: Giành độc lập (1775 – 1783), cuộc chiến Bắc Nam (1861 – 1865), Thế Chiến I (1914 – 1918), Thế Chiến II (1939 – 1945), chiến tranh Triều Tiên, chiến tranh Việt Nam (1961 – 1975) với con số 228.000 công dân thuộc Bang Georgia đã từng phục vụ tại Việt Nam và sau cùng mới nhất là cuộc chiến vùng Vịnh (1990 – 1995).

Trẻ em được cả xã hội nâng niu (thực sự chứ không bằng khẩu hiệu). Ngày hè, các cháu không đến trường, tụ tập chơi ở bãi cỏ trước nhà, các cháu hiên ngang cầm chiếc bảng bên vệ đường: “xin đi chậm chậm, chúng cháu đang chơi”. Một chiếc xe bus màu vàng (màu dành riêng cho loại xe chuyên chở học sinh) dừng bên đường cho các cháu xuống, tất cả các phương tiện giao thông khác tự động dừng lại dành lối đi cho các cháu. Biết là được thương yêu, nhưng các cháu không ý lại. Để có tiền đóng học phí, các cháu chơi nhạc ngoài phố để xin tiền, cho dù nhạc rất dở, nhưng mọi người mỉm cười thương mến giúp các cháu vài đô la.

Một buổi sáng ở Atlanta, tôi đang tựa cửa nhìn trời thì một chú bé

chừng 12 tuổi đến xin cắt cỏ, hoặc tưới cây, hoặc dẫn chó đi dạo.... gì cũng được miễn là cháu được trả chút tiền. Không có việc cho chú làm, anh bạn tôi chủ nhà tặng chú bé tờ 5 đô la, chú cương quyết chối từ. Trong khu phố của anh bạn tôi ở, có con trai một vị tướng lãnh sẵn sàng đổ thùng rác cho các nhà hàng xóm, chỉ để được nhận vài đô la. Tự lập từ khi còn bé cho nên không lạ gì khi thấy các cháu liếc nhìn nhiệt kế trước khi ra khỏi nhà, tự giác đem theo chiếc áo lạnh hay không.

Các cháu dưới 14 tuổi không được ở nhà một mình, cũng như các cụ già trên 65 tuổi. Vì là đang trong kỳ nghỉ hè, hai vợ chồng anh bạn tôi ngày ngày phải chò 2 cô con gái nhỏ sang “tị nạn” nhà ông bà ngoại trước khi đến sở làm. Các cụ già nếu được bác sĩ chứng nhận là bệnh tật, lú lẫn.... thì được quyền thuê một người săn sóc do chính phủ tài trợ. Quan niệm Á Đông là người già phải được con cháu phụng dưỡng. Tại Hoa Kỳ, các cụ cao tuổi nghĩ rằng họ đã làm việc cả một đời, đóng góp cho xã hội thì nay họ phải được xã hội săn sóc. Họ thản nhiên sống trong các nhà dưỡng lão (Nursing Home) với đầy đủ tiện nghi và nhân viên chuyên môn săn sóc. Mỗi cuối tuần con cháu lại thăm, rồi các cụ lại chấp nhận cuộc sống đơn độc này để cho con cháu lo công ăn việc làm hoặc học tập. Các cụ già người Việt Nam được con cháu bảo lãnh sang, chưa đóng góp gì cho xã hội Hoa Kỳ, nhưng cũng được đối xử như mọi người cao tuổi, không phân biệt tiếng nói, màu da, tôn giáo, quá khứ. Cứ bốn cụ một phòng, nếu khéo sắp xếp mà cả 4 cụ lại là con nhà có Đạo cả thì tha hồ mà lần chuỗi, đọc Kinh Cầu Đức Bà và bày biện ảnh tượng trong gian phòng của các cụ.

Về hưu rồi mà còn đi đứng nhanh nhẹn, lái xe vun vút mà muốn..... học thêm, đã có các trung tâm cộng đồng mở cửa hoan hi đón nhận. Ở đây, ngoài việc dạy tiếng Mỹ, các tình nguyện viên còn dạy đủ thứ mà bạn cần, ví dụ cách tính thuế chẳng hạn, để bạn có thể hiểu tại sao bỗng dưng vào một ngày đẹp trời cuối năm, bạn được Sở Thuế gọi trả lại một số tiền khá lớn, chỉ vì bạn đã vượt chỉ tiêu xã hội chủ nghĩa: “dù gái hay trai chỉ hai là đủ”, đảng này dân số tí nhau trong nhà bạn lên tới năm, sáu con. Nhà Nước muốn tiếp tay với bạn trong việc nuôi dạy bầy con này. Các tình nguyện viên tận tình đến độ nhiều khi họ bỏ tiền túi mua dụng cụ học tập biếu không cho bạn (sách vở, máy ghi âm) hoặc họ thương lượng với một ngôi trường nào đó gần nhà bạn để mượn một phòng học cho riêng bạn, đỡ phải di chuyển xa xôi. Tất cả đều được miễn phí.

Học chán thì được giải trí, nhưng phải giải trí trong kỷ luật “mình vì

mọi người". Mùa thu lá rụng, bạn thích đi săn bắn, bạn phải xin giấy phép để được biết rằng mùa săn năm nay bạn chỉ được phép bắn bao nhiêu con thôi đấy nhé, theo tính toán của các chuyên viên phụ trách súc vật hoang dã. Bạn thích đi câu, nhưng chỉ được câu những con cá dài hơn tờ đô la (các tờ đô la từ 1\$ đến 100\$ đều dài bằng nhau), gắp cá, cua, tôm, ghẹ... đang bụng mang dạ chửa, bạn phải trả chúng về sông ngòi. Ngoài bãi biển, không được xả rác (No Littering), không được uống bia rượu (No Alcoholic Beverages), không được dẫn theo chó mèo và không được giải khát những thứ gì đựng trong chai thủy tinh, ai cũng đi chân trần, nếu vỡ chai thì rách việc, Không hút thuốc (No smoking).. Cứ cách khoảng 50 miles (trên 70 km) lại có một trạm nghỉ chân (Rest Area) để bà con nạp năng lượng bằng một lon Coca và làm công tác.... "thủy lợi".

Mình vì mọi người, nhưng mọi người cũng vì mình nữa đấy. Anh bạn tôi một hôm ghé trạm xăng đổ xăng, anh thấy cô gái bên cạnh quá xin đến độ không đưa được vòi vào bình xăng (các cây xăng bên Mỹ đều tự phục vụ). Anh đến giúp cô, vừa đổ xong bình xăng thì cảnh sát ập đến. Té ra cách đó vài bước, một ông Mỹ đã kín đáo gọi điện thoại báo cảnh sát. Cô gái được cảnh sát áp giải về đồn, trong lúc ông bạn Mỹ phân trần với anh bạn tôi: "Phải vậy thôi, chẳng thà như vậy, chứ nếu để cô ấy đi tiếp thì không ai có thể lường hết được những tai họa do cô gây ra cho người khác và cho cả chính cô ta".

Dân chủ và tự do ngay trong chuyện Đạo. Ngày 17/06 tôi đi lễ ở Nhà Thờ Holy Family ở San Jose, có khoảng 50 giáo dân tham dự thánh lễ. Linh mục chủ tế là một người Mỹ Tây Co, hai chú giúp lễ da trắng, còn hai bà dâng của lễ là người Việt Nam. Khi cộng đoàn đọc Holy! Holy! Holy! Tôi đọc thầm Thánh! Thánh! Thánh! Chúa là Thiên Chúa các Đạo Bình....và thật ngỡ ngàng khi đến phần Lạy Chiên Thiên Chúa, Đấng xóa tội trần gian, linh mục chủ tế xướng bằng tiếng Latinh: Agnus Dei...., cả cộng đoàn đọc theo. Sau thánh lễ, tôi được biết là hai chú bé giúp lễ thuộc một gia đình có năm con, ba người con còn lại ngồi dự lễ với bố mẹ. Họ di chuyển đến nhà thờ bằng một chiếc xe 16 chỗ, sau xe có dán một hàng chữ lớn "mục tử người Đức của tôi là Giáo Hoàng Benedict XVI".

Trong thánh lễ, ở những hàng ghế đầu tôi thấy có một ông to con, mặc một chiếc áo pull màu xanh, lúc linh mục giảng lễ ông giang hai tay phè cánh nhọn trên thành ghế ông ngồi, phong cách rất khó chấp nhận được trong một nhà thờ ở Việt Nam. Ấy vậy mà đến lúc rước lễ, ông là thừa tác viên cầm chén Máu Thánh trao cho mọi người, kính cẩn và trang nghiêm. Thừa tác viên ở

đây không cần phải mặc áo trịnh trọng, đeo dây quàng màu mè.

Tôi cũng đã từng dự những thánh lễ do các linh mục Việt Nam cử hành bằng tiếng Mỹ, có nhiều vị, lạ Chúa tôi, giọng đặc sệt Anamit, nhưng các tín hữu người Mỹ luôn giữ thái độ trân trọng trang nghiêm, không một nét biểu lộ chê bai. Họ là những di dân từ tứ phương, họ chấp nhận hay dò của nhau, miễn là hiểu được.

Ở cuối nhà thờ, luôn luôn là Restroom (Nhà Vệ Sinh), sạch bóng, chứ không phải đi tìm đó con mắt như ở nhiều nơi.

Trong vòng luật pháp, mọi người được tự do tuyệt đối đến độ người Việt Nam chúng ta cho là lạnh lùng bởi chúng ta quen lối sống chòm xóm, tối lửa tắt đèn ỏi nhau, chiều chiều bóng ngả về tây gọi nhau làm vài ve cho ấm lòng chiến sĩ. Cùng khu phố, cả đời chẳng sang nhà nhau, gặp nhau trên đường, một tiếng Hello là quá đủ. Nhà bạn bị hỏa hoạn? Bạn bị đột quỵ? Hoặc giả một con nai từ trong rừng lang thang ra mặt lộ bị xe cán ngay trước cửa nhà bạn, yên trí, cứ để đó đã có xã hội lo, cảnh sát can thiệp rất mau lẹ chỉ vài phút sau một cú điện thoại. Bạn muốn có một châu nhậu bằng thịt con nai xấu số? Okay, mời bạn ký vào giấy chịu mọi trách nhiệm nếu sau đó gia đình bạn bị bệnh do thịt nai.

Ngay cả chuyện chống Cộng đa dạng trong cộng đồng người Việt bên Mỹ, cách riêng ở California, cũng là một nét đặc thù của xã hội Hoa Kỳ. Tha hồ biểu tình dưới mọi hình thức, trong vòng trật tự của luật pháp. Quận Cam là vùng cấm của các quan chức từ trong nước sang Mỹ. Cờ Vàng ba sọc đỏ chỉ là một kỷ niệm đối với cộng đồng người Việt tị nạn tại quốc gia Hoa Kỳ, một nơi nào đó cho phép treo công khai chẳng qua là ở đó có một số người bỏ phiếu, vô hại đối với Đất Nước Hoa Kỳ. Tôi đến nhà một ông bạn, ông cầm trước cửa nhà 2 lá cờ to đùng, một Mỹ, một Vàng 3 sọc đỏ chỉ đơn giản để nói lên rằng đây là nhà của một công dân Hoa Kỳ gốc Việt, và đơn giản hơn nữa là để từ xa

đồng hương đã nhận ra nhà anh mà dừng xe, bởi đằng sau nhà anh là một khu vườn rộng với đầy đủ các loại rau (chủ lực là rau muống) và các loại rau thơm. Ông cũng chống Cồng đấy, nhưng không mấy sôi nổi và chẳng đụng chạm đến ai. Chuyện lá cờ chỉ là vậy và chúng ta thông cảm với bà con tị nạn bên Mỹ, tôn trọng tình cảm này của bà con, bởi họ đã phải trả giá nhiều để có được tự do hôm nay. Ấy vậy mà cách nay không lâu, một vị quyền cao chức trọng trong Giáo Hội Quốc Nội bị “ma đưa lối, quỷ đưa đường” thế nào mà hùng hổ lên tiếng trách móc nặng lời khiến dư luận chê bai cả trong lẫn ngoài nước. Ít ra là cho đến giờ này, Quận Cam lại là vùng cấm đối với chính ông, than ôi!

Trong cái nhìn lịch sử lâu dài, chuyện rời bỏ quê hương của cộng đồng người Việt đến khắp nơi trên Thế giới (có Phò ở Tel Aviv, ở Yemen chứ không chỉ ở Quận Cam) lại là một hồng phúc cho Đất Việt. Ngay từ cuối Thế Kỷ XIX, người Tàu đã sang đây, bỏ lại sa lung quê cha đất tổ. Cụ Tổng Từ Văn đem các cô con gái sắc nước hương trời (Tổng Khánh Linh, Tổng Mỹ Linh....) sang Mỹ lập nghiệp. Người Tàu đã thành công trong nhiều phương diện, không chỉ về kinh tế với các cửa tiệm tạp hóa, giặt ủi (nay thì ngành giặt ủi đang bị người Hàn cạnh tranh dữ dội) mà cả về văn hóa nữa: họ đã có những giáo sư đại học, những nhà văn gốc Trung Hoa.

Còn người Việt tuy mới đến nhưng cũng đã có những dấu hiệu “qua mặt” trong một vài lãnh vực: 80% các tiệm nail (làm móng chân móng tay) là do người Việt trời phú cho đức tính khéo tay. Bà con đùa dai: nếu bị lạc đường mà không biết tiếng Mỹ, cứ xông đại vào một tiệm nail mà hỏi, thế nào cũng có người chỉ đường bằng tiếng Việt. Ngay cả những nghề cao cấp đòi hỏi đầu tư nhiều công sức như bác sĩ, kỹ sư, dược sĩ Người Việt cũng đang lấn sân các sắc dân khác. Vẫn là một chuyện đùa cho vui: có người nào đó vào một bệnh viện hỏi thăm về một người Mỹ, bảo vệ sẽ chỉ ngay xuống khu lao công, hỏi thăm về một người Phi luật tân, họ sẽ chỉ đến khu y tá, điều dưỡng. Nhưng nếu hỏi thăm một người gốc Việt bảo vệ sẽ không ngần ngại chỉ lên khu bác sĩ, dược sĩ.

Sự an cư lạc nghiệp và phát triển về mọi mặt của cộng đồng người Việt tại Mỹ là niềm kiêu hãnh của con cháu Lạc Hồng. Thế nhưng, nghĩ lại, đáng cay muôn phần, giấy bút nào mà tả cho xiết. Từ trong Nước, chúng tôi ngả nón và cầu chúc bà con hạnh phúc trên Đất Khách.

Phú Nhuận tháng 10/2011

Vũ Sinh Hiền.